

21. СРЕДНО УЧИЛИЩЕ “ХРИСТО БОТЕВ”

София, Лозенец, ул. Люботрън № 12

ЕТИЧЕН КОДЕКС НА УЧИЛИЩНАТА ОБЩНОСТ

Приет с решение на педагогически съвет с протокол № 19 от 1 септември 2017 г. Етичният кодекс е създаден на основание чл. 175, ал.1, 2 и 3 от Закона за предучилищното и училищното образование, съгласно чл. 263, ал. 1, т. 14 от ЗПУО и съгласуван с решение на Обществения съвет Протокол № 6 от 11.09.2017 г. съгласно чл. 269, ал. 1, т.11 от ЗПУО.

Етичният кодекс е утвърден със заповед на директора № 1131/11.09.2017 г.

ВЪВЕДЕНИЕ

Етичният кодекс на 21. СУ „Христо Ботев” е разработен от Директора на училището, комисия от педагогически специалисти и представители на Обществения съвет към училището в съответствие с изискванията на чл. 269, ал. 1, т. 11 от ЗПУО.

Етичният кодекс представя стандартите за етично поведение при работата с деца в образователния процес и съдържа:

1. Основните ценности, норми и принципи на поведение, които работещите с деца трябва да прилагат в своята практика.
2. Принципите, чрез които да бъде утвърден и съхранен авторитета на учителите и да се оправдае общественото доверие към училището.
3. Насоки за решаването на етични казуси, които възникват в рамките на училищната общност.
4. Конкретизация на моралните отговорности на работещите с деца към личността на детето, към семейството, към колегите и към обществото.

НОРМАТИВНА ОСНОВА

Конвенцията на ООН за правата на детето

Европейската харта за правата на човека

Конституция на РБ

Закон за защита правата на детето

Закон за защита правата на човека

Закон за защита от дискриминация

Закон за предучилищното и училищно образование

Държавен образователен стандарт за приобщаващо образование

Глава първа

ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) Етичният кодекс на 21. СУ „Христо Ботев” е създаден на основание чл. 175, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищно образование и е подчинен на общите принципи в системата на предучилищното и училищното образование:

1. Единна държавна образователна политика за осигуряване правото на предучилищно и училищно образование;
2. Ориентираност към интереса и към мотивацията на детето и на ученика, към възрастовите и социалните промени в живота му, както и към способността му да прилага усвоените компетентности на практика;
3. Равен достъп до качествено образование и приобщаване на всяко дете и на всеки ученик;
4. Равнопоставеност и недопускане на дискриминация в процеса на предучилищното и училищното образование;
5. Хуманизъм, толерантност, прозрачност.

(2) Етичният кодекс на училищната общност е приет на заседание на педагогическия съвет, съгласуван е с Обществения съвет и Ученическият съвет.

(3) Етичният кодекс се публикува на интернет страницата на училището и е на разположение на всички участници в образователния процес.

Чл. 2. Етичният кодекс на училищната общност представя стандартите за етично поведение на работещите с деца специалисти в сферата на образованието и регламентира етичните правила, които следва да се прилагат при изпълнение на служебните им задължения и в ситуация на конфликт на интереси. Установява общите норми на поведение.

Чл. 3. (1) Етичният кодекс на 21 СУ „Христо Ботев“ си поставя следните цели:

1. Да гарантира интелектуалното, емоционално, социално, морално и физическо развитие на всяко дете в съответствие с възрастта, потребностите, способностите и интересите му, както и:

а) ранното откриване на заложбите и способностите на всяко дете и ученик и насърчаване на развитието и реализацията им;

б) насърчава учениците да придобиват компетентности за разбиране и прилагане на принципите на демокрацията и правовата държава, на човешките права и свободи, на активното и отговорното гражданско участие;

в) формира толерантност и уважение към личностната, етническата, националната, културната, езиковата и религиозната идентичност на всеки гражданин.

2. Да осигури позитивен организационен климат в училището;

3. Да оправдае общественото доверие относно морала и професионализма на работещите в училището и да издигне неговия престиж.

(2) Етичният кодекс поставя като рамка на образователния и възпитателния процес в училището следните принципи за осигуряване на най-благоприятните условия за развитие на децата и учениците:

1. Детството е период на интензивна физическа, емоционална и психологическа промяна в живота на човека и познаването на неговите особености е определящо за предприемането на адекватни подходи за възпитание и обучение.

2. Всяко дете е уникална личност с неприкосновени потребности от сигурност, автономия, значимост, приемане, принадлежност и себеутвърждаване.

3. Всяко дете заслужава отношение, което гарантира неговата емоционална и психологическа безопасност и което изключва омаловажаване, подценяване, засрамване, злепоставяне, осмиване, разкриване на лична информация и други действия, които пряко или косвено уронват авторитета му.

4. Всяко дете има неприкосновеното право да изразява по конструктивен начин мнението си, да му бъде гарантирана свобода на мисълта, съвестта и вероизповеданието и възможността да формира собствени възгледи.

5. Всяко дете има право на закрила срещу методи на възпитание и отношение, които поставят в риск развитието му.

6. Педагогическите специалисти познават симптомите на насилие или negliжиране на дете и предприемат необходимите законоустановени действия за оказване на защита.

Глава втора

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИ СПЕЦИАЛИСТИ И СЛУЖИТЕЛИ

Чл. 4. Педагогическият специалист и служителят в 21. СУ „Христо Ботев“:

1. Познава нормативната уредба в областта на предучилищното и училищно образование и прилага нейните разпоредби.

2. Основава работата си на съвременни концепции за детското развитие и европейски и световни тенденции за педагогическо взаимодействие.

3. Създава безопасна и здравословна среда, която подкрепя социалното, емоционалното и физическото благополучие на детето.

4. Работи в най-добрия интерес на детето, като се отнася към него като към уникална личност с неприкосновени потребности от сигурност, автономия, значимост, приемане, принадлежност и себеутвърждаване.

5. При общуването с децата и учениците не ги омаловажава, подценява, засрамва, злепоставя, осмива; не прави коментари за личността им, които биха могли да се тълкуват като навлизане в личното им пространство (външен вид, произход, местожителство, гражданство, социално положение, семейство), не разкрива информация за личността им и семействата им пред други деца и родители и не извършва други действия, които пряко или косвено уронват авторитета им.

6. Разпознава формите на насилие и negliжиране и предприема действия за превенция и интервенция на агресия, насилие и тормоз между и върху деца.

7. Познава нормативната уредба и вътрешните правила на институцията, защитаващи детето от насилие и тормоз ги спазва.

8. При съмнение за наличие на риск за благополучието на дете действа съобразно разписаните процедури:

- а) Алгоритъм за прилагане на механизма за противодействие на тормоза;
- б) Механизъм за превенция и интервенция на насилието и тормоза;
- в) План за работа на училищния координационен съвет за превенция и интервенция на насилието и тормоза;
- г) Правила и задължения на всички служители, свързани с превенция на агресията и насилието;
- д) План за противообществени прояви;
- е) Ред и условия за действие в случай на инцидент и насилие между ученици и върху ученици.

9. Съблюдава принципите на приобщаващото образование, което включва:

- идентифициране на деца и ученици с изяви способности или с обучителни и други затруднения, както и деца и ученици в риск, като предприема всички необходими законосъобразни действия за тяхната подкрепа;
- гарантиране на достъпа на всяко дете или ученик до подкрепа за личностно развитие в зависимост от неговите индивидуални потребности с оглед възможността за възникване на затруднения в процеса на ученето и приобщаването и на необходимостта от подходяща подкрепа;
- прилагане на диференцирани педагогически подходи, ориентирани към интересите и стимулиращи мотивацията на детето и на ученика, съобразени с възрастовите и социалните промени в живота му и адаптирани към способността му да прилага усвоените компетентности на практика;
- приемане и зачитане на уникалността на всяко дете и ученик – индивидуалните потребности и възможности, личностните качества, знанията, уменията и интересите, на които образователната институция трябва да отговори по подходящ начин, така че детето или ученикът да развие максимално своя потенциал;
- равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното и училищното образование, гаранции за които са създадените условия за обучение на всички деца и ученици заедно, независимо от

трудностите и различията, които може да възникнат в процеса на ученето и научаването и при участието им в дейността на училището.

10. Зачита достойнството на всяко семейство и неговата култура, обичаи, език и убеждения.

11. Уважава ценностите на семейството при отглеждане и възпитание на децата и правото му да взема решения за своите деца.

12. Информира семейството за всички решения, отнасящи се до детето и когато е подходящо, го включва във вземането на такива решения.

13. Зачита правото на семейството да бъде информирано за начина, по който работи с детето.

14. Не използва отношенията със семейството за лично облагодетелстване.

15. Осигурява конфиденциалност на информацията и зачита правото на семейството на личен живот с изключение на случаите на малтретиране и лоша грижа.

16. Съблюдава всички свои отговорности за опазване на личните данни на участниците в училищната общност.

17. В случаите, когато има конфликт между членовете на семейството, работи открито, споделяйки наблюденията си за детето, за да помогне на всички участници да вземат информирано решение, като стриктно се въздържа от вземане страна в конфликта.

18. Работи в екип с останалите служители в училището; не ги злепоставя, не влиза в конфликти с тях, зачита границите на личното им пространство и опазва авторитета и достойнството им.

19. Отговаря осведомено и дава точна и актуална информация.

20. При изпълнение на служебните си задължения и в качеството си на служител на училището запазва политическа неутралност.

21. При изпълнение на служебните си задължения или в качеството си на служител в училището не разпространява информация, хипотези и теории, които не са научно потвърдени или за които няма консенсус в научната общност.

Глава трета

ДЕЦА И УЧЕНИЦИ

Чл. 5. Права и отговорности на децата и учениците.

(1) Децата и учениците имат следните права:

1. Да бъдат зачитани като активни участници в образователния процес.
2. Да получават обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие.
3. Да разчитат на равнопоставеност и взаимно зачитане на правата на всеки, независимо от раса, вяра, националност, убеждения, пол, социален статус.
4. Свобода на изразяване на мнение; свобода на мисълта, съвестта и вероизповеданието.
5. Закрила срещу нарушаващи тяхното достойнство методи на възпитание, физическо, психическо или друго насилие или форми на въздействие.
6. Да бъдат подкрепяни по отношение на тяхното физическо, умствено,

нравствено и социално развитие.

(2) Учениците имат следните задължения:

1. Да спазват принципите на законност, лоялност, честност, отговорност и политическа неутралност.
2. Да не накърняват авторитета на училището, не само при изпълнение на ученическите си задължения, но и в своя личен живот.
3. Да съхраняват авторитета на училището и да допринасят за развитие на добрите му традиции.
4. Да се явяват в училище с официално облекло по време на празници и/или по заповед на директора на училището и в определени от ПС дни, а в останалото време във вид, който съответства на положението им на ученици и на добрите нрави (без тежък грим, дрехи с презрамки и големи деколтета, много къси поли и панталони, от силно прозрачни материи или непокриващи областта на пъпа и кръста, дънки с ефект на „скъсани“ или имитиращи „ефект на скъсани“; екстравагантни прически и с натрапващи се символи на принадлежност към определена религия, деноминация, политическа, спортна или дружовна общност).
5. Да уважават и да не накърняват честта и достойнството на другите, както и да не прилагат физическо и психическо насилие и всякакви форми на дискриминация.
6. Да не публикуват в интернет пространството снимки и текстове, уронващи престижа и достойнството на училището и училищната общност.
7. Да се отнасят с уважение към учителите при и по повод изпълнение на служебните им задължения, както и на съучениците си по време на престоя в училище и в извънучебното време.
8. Да не разпространяват конфиденциална информация – снимки, текстове и лични данни за съучениците си и служителите в училище без съгласие на притежателя;
9. Да не разпространяват данни за училището, които могат да нанесат вреда на институцията или участник в училищната общност.
10. При възникнал конфликт да потърсят подкрепа от класния ръководител, друг учител или служител на училището.
11. Да се отнасят отговорно и да опазват личните си вещи, вещите на своите съученици и училищното имущество.

Глава четвърта

РОДИТЕЛИ

Чл. 6. Права и отговорности на родители

(1) Права:

1. Да получават своевременна информация за развитие на децата си и за тяхната адаптация в училищната среда.
2. При възникнала конфликтна ситуация да получават съдействие от: класния ръководител, учител, или друг педагогически специалист, заместник-директор, директор.
3. Да бъдат изслушвани, когато се решават въпроси, които засягат права и интереси на детето или ученика.
4. Да участват в училищни събития.
5. Да дават предложения и да подават сигнали за решаване на възникнали казуси.

(2) Задължения:

1. Да спазват Правилника за устройството и дейността на училището и да съдействат за спазването му от страна на детето и ученика;
2. Да участват в процеса на изграждане на навици за етично общуване и да дават положителен пример за етично поведение;
3. Да съдействат на педагогическите специалисти при възникнал проблем и да участват в разрешаването му.
4. При възникнал конфликт да търсят медиацията на училището и да не прибегват до саморазправа с други родители или ученици.
5. В ситуация, изискваща медиацията на училището да следват следната субординация на училищните длъжности:
 - Класен ръководител;
 - Заместник-директор;
 - Директор.
6. Да не публикуват във виртуална среда информация, която пряко или непряко уронва авторитета на училището или на негови служители.
7. Да проявява уважение към труда и личността на педагогическите специалисти и служителите на училището.
8. Да не участват в скандални прояви, които биха могли да уронят авторитета на училището или на негови служители.

Глава пета

ПРОФЕСИОНАЛНО ПОВЕДЕНИЕ

Чл. 7.(1) Учителят/служителят подпомага дейността на училището със своя професионализъм, безпристрастност и инициативност при провеждането на държавната образователна политика, както и при изпълнението на взетите на училищно равнище решения.

(2) Учителят/служителят извършва своята дейност на най-високо ниво на компетентност в съответствие с професионалните критерии и поема за решаване само такива задачи, за които е придобил необходимата квалификация.

(3) Учителят/служителят прилага принципите за научност и рационалност при изпълняването на служебните си задължения, не демонстрира личните си убеждения (политически, религиозни, духовни и т.н.) на работното си място и при общуването с децата, учениците и техните родители.

(4) Учителят/служителят изпълнява задълженията си безпристрастно, като не допуска личните пристрастия да му влияят.

(3) Когато прави предложения пред ръководството, учителят/служителят предоставя цялата информация, отнасяща се до вземането на конкретно решение.

(4) Съобразно ал. 1 учителят работи в съгласие с водещите принципа при изпълнението на училищната Стратегия, приема нейните ценности и работи за осъществяването на заложените в нея цели.

Чл. 8. (1) Учителят/служителят е длъжен да спазва служебната йерархия и стриктно да изпълнява актовете и разпорежданията на горестоящите служители от ръководството на училището.

(2) Учителят/служителят не е длъжен да изпълни неправомерна заповед, издадена по установения ред, когато тя съдържа очевидно за него правонарушение.

(3) Учителят/служителят може да поиска писмено потвърждаване на служебния акт, когато в отправената до него устна заповед се съдържа очевидно за него правонарушение.

Чл. 9. Учителят/служителят поставя пред своя ръководител открито и честно проблемите, с които се сблъсква в процеса на работата.

Чл. 10. (1) Учителят/служителят противодейства на корупционни прояви и на други неправомерни действия в училището.

(2) Учителят/служителят не допуска да бъде поставен във финансова зависимост или в друга обвързаност от външни лица или организации, както и да иска и да приема подаръци, услуги, пари, облаги или други ползи, които могат да повлияят на изпълнението на служебните му задължения, на неговите решения или да нарушат професионалния му подход по определени въпроси.

(3) Учителят/служителят не може да приема подаръци или облаги, които могат да бъдат възприети като награда за извършване на работа, която влиза в служебните му задължения.

Чл. 11. Учителят/служителят не може да изразява лични мнения по начин, който може да бъде тълкуван като официална позиция на ръководството на училището.

Чл. 12. (1) При изпълнение на служебните си задължения учителят/служителят опазва повереното му имущество с грижата на добър стопанин и не допуска използването му за лични цели. Учителят/служителят е длъжен своевременно да информира заместник-директора по административната дейност за загубата или повреждането на повереното му имущество.

(2) Документите и данните в училището могат да се използват от учителя/служителя само за изпълнение на служебните му задължения при спазване на правилата за защита на лични данни.

Чл. 13. Учителят/служителят е длъжен да спазва установеното работно време за изпълнение на възложените му задължения.

Глава шеста

КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ

Чл. 14. (1) Конфликт на интереси възниква тогава, когато служителят има личен интерес от възникнали отношения, което пречи на безпристрастното и обективно вземане на решения или изпълнение на служебните задължения.

(2) Педагогическият специалист не може да извършва образователни услуги на ученици, на които преподава в училището.

(3) Педагогическият специалист може да извършва образователни услуги на ученици, които се обучават или ще полагат изпит в училището, в което преподава, като декларира своята дейност пред директора.

(4) При възлагането на служебна задача, чието изпълнение може да доведе до конфликт между служебните му задължения и неговите частни интереси, учителят/служителят следва своевременно да уведоми директора на училището.

(5) Учител/служител, на когото станат известни факти и обстоятелства за възникнал конфликт на интереси в училището, предприема необходимите мерки за изясняване на въпроса.

(6) Когато учителят/служителят се съмнява дали дадена дейност е съвместима със служебните му задължения, той трябва да обсъди това с директора.

Чл. 15. (1) Учителят/служителят не може да използва служебното си положение за осъществяване на свои лични или на семейството си интереси.

(2) Учителят/служителят не участва в дейности и отношения, които са несъвместими с неговата длъжност, функции и задължения.

(3) Учителите/служителите, напуснали училището, не трябва да злоупотребяват с информацията, която им е станала известна във връзка с длъжността, която са заемали, или с функциите, които са изпълнявали.

Глава седма

ВЗАИМООТНОШЕНИЯ С КОЛЕГИТЕ

Чл. 16. (1) В отношенията с колегите си учителят/служителят проявява уважение и коректност, като не допуска поведение, което накърнява достойнството и правата на личността.

(2) Служителят уважава мнението на колегите си и се съобразява с правото им на лична неприкосновеност.

(3) Недопустимо е уронването на престижа на колега пред родители, деца и ученици или граждани.

Чл. 17. Когато противоречията между колеги не могат да бъдат разрешени от самите тях, те търсят съдействие от председателя на Комисията по етика в училището или от директора.

Чл. 18. Със своето лично поведение и чувство за отговорност учителят/служителят трябва да дава пример на другите учители/служители, а служителите на ръководни длъжности – и по отношение на подчинените си.

Чл. 19. Учителят/служителят обменя информация и ресурси, които имат отношение към благополучието и закрилата на правата на детето.

Глава осма

ЛИЧНО ПОВЕДЕНИЕ

Чл. 20. (1) При изпълнение на служебните си задължения и в обществения си живот учителят/служителят следва поведение, което не уронва престижа на училището.

(2) Учителят/служителят не демонстрира на работното си място поведение, несъвместимо с добрите нрави.

(3) Учителят/служителят се стреми да избягва с поведението си конфликтни ситуации, а при възникването им цели да ги преустанови, като запази спокойствие и контролира поведението си.

(4) Учителят/служителят спазва благоприличието и деловия вид в облеклото, съответстващи на служебното му положение и на институцията, която представлява.

Чл. 21. Учителят/служителят съхранява авторитета на колегите си пред учениците, родителите и гражданите.

Чл. 22. Учителят/служителят не може да упражнява дейности, посочени в законодателството като несъвместими с неговите задължения и отговорности, както и да получава доходи от такива дейности.

Чл. 23. Учителят/служителят придобива и управлява имуществото си по начин, който да не създава съмнение за злоупотреба със служебното му положение.

Чл. 24. При осъществяването на действия, несъвместими с поведението по този кодекс, учителят/служителят следва да се оттегли от длъжност.

Глава девета

КОМИСИЯ ПО ЕТИКА И ДИСКРИМИНАЦИЯ

Чл. 25. За спазването на Етичния кодекс и разрешаване на възникнали с приложението му казуси в училището се създава Комисия по етика и дискриминация.

Чл. 26. Комисията се гласува от педагогическия съвет в едномесечен срок от утвърждаването на Етичния кодекс и се утвърждава със заповед на директора.

Чл. 27. Комисията по етика и дискриминация приема Правила за дейността си, с които запознава педагогическия съвет и които се утвърждават от Директора до един месец от началото на учебната година.

Чл. 28. Комисията по етика и дискриминация отчита дейността си пред Педагогическия съвет.

Чл. 29. Комисията по етика и дискриминация разглежда подадените жалби, свързани със спазването на този кодекс, а при необходимост се самосезира.

Чл. 30. (1) Всеки участник в училищната общност може да внесе жалба до Комисията по етика, която се завежда във входящ дневник. Дневникът и архивът на Комисията се съхранява от нейния председател.

Чл. 31. Комисията по етика и дискриминация разглежда постъпилите жалби най-късно в 10-дневен срок от постъпването им и се произнася с мотивирано становище, въз основа на което Директорът взема съответното управленско решение. Непроизнасянето в срок се смята за мълчалив отказ за налагане на санкция.

Глава десета

ДРУГИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 32. При неспазване на нормите на поведение в този кодекс учителите и служителите носят дисциплинарна отговорност съгласно Кодекса на труда.

Чл. 33. Контролът за спазване на нормите на настоящият Етичен кодекс се осъществява от училищната Комисия по етика и дискриминация.

Чл. 34. Комисията по етика и дискриминация се назначава от директора за срок от една учебна година. В нея задължително се включва заместник-директор и педагогически съветник/психолог.

Чл. 35. При първоначално постъпване на работа всеки учител, служител и работник се запознава с Етичния кодекс.

Чл. 36. Неразделна част от настоящият кодекс са Правила за организиране на работата на етичната комисия в 21. Средно училище “Христо Ботев“.